

TALABALARNING BAHOLASH TIZMINI TAKOMILLASHTIRISH

Ilmiy rahbar: **Temirova Zoxida Ilxomjon qizi**

“Professional ta’lim” kafedrası assistenti

Talabalar: **Beknazarov Shaxzodbek Panji o‘g‘li**

Maxmurova Mohichehra Yunus qizi,

Professional ta’lim (Qishloq xo‘jaligini mexanizatsiyalashtirish) yo‘nalishi 4-kurs

“Toshkent irrigatsiya va qishloq xo‘jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti” Milliy tadqiqot universiteti.

ANNOTATSIYA

Ilmiy maqolamizda talabalarning baholash tizmining takomillashtirish va ko‘rsatmalar ishlab chiqish hamda kamchiliklarni bartaraf etish chora-tadbirlari to‘g‘risida ma‘lumotlar keltirilgan. Talabalarning baholash tizmini takomillashtirish bo‘yicha xalqaro tajribalar o‘rganilib ushbu maqolada keng yoritilgan.

Tayanch so‘zlar: *xalqaro, individuallik, ijodkorlik, ilmiy-tadqiqot ishlar, ilmiy-texnik taraqqiyot, sun‘iy intellekt, ongli agentlar, reyting algoritmi.*

ABSTRACT

Our scientific article contains information on the improvement of the student evaluation system and the development of guidelines, as well as measures to eliminate shortcomings. Organization of international experiments on improving the student evaluation system is covered in detail in this article.

Key words: *international, individuality, creativity, scientific research, scientific and technical development, artificial intelligence, conscious agents, rating algorithm.*

Kirish: Talabalarning ta’lim yutuqlarini baholash - bu natijaga asoslangan ta’limga nisbatan individual talabalarning ishlash darajasini aniqlash jarayoni deyish mumkin. Adolatli baholash tizimi tekshiradi, individual takomillashtirish imkonini beradi va talabalarning hozirgi va kelajakdagi imkoniyatlarini cheklamaslik uchun xolis baholashni kafolatlaydi. Shu sababli, baholash tizimi har bir talaba uchun to‘g‘ri va qimmatli ekanligini tasdiqlash uchun yangilanishi va ko‘rib chiqilishi kerak. Shunday qilib, baholash tizimi aniqlik, betaraflik, semantika va mantiqiy fikrlashni talab qiladi, bu zamonaviy matnni qazib olish yondashuvlarni taqdim etishi mumkin (Saleh va Kim, 200)

Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimni nazorat qilish oraliq va yakuniy nazorat turlarini o'tkazish orqali amalga oshiriladi.

- ✓ Talabalarning bilimni baholash mezonlari
- ✓ Oraliq nazorat
- ✓ Yakuniy nazorat
- ✓ Akademik qarzdorlikni topshirish muddatlari
- ✓ Baholash natijalarini ko'rib chiqish

Baholash talabalarning ta'lim natijalarini sinovdan o'tkazish uchun o'tkaziladi, bu hozirgi kunda o'qituvchilar uchun qiyin bo'lib qolmoqda, chunki talabalarning o'sishi eksponent tarzda o'sib bormoqda ya'ni oldingi baholash sistemasiga umuman mos kelmaydi. Hozirgi kunda ta'lim tizimida yangicha atama sun'iy intellekt atamasini ko'p eshitmoqdamiz.

Sun'iy ong, sun'iy intellekt yoki sun'iy idrok (inglizcha: Artificial intelligence; odatda, AI sifatida ham qisqartiriladi) — insonlar yoki hayvonlar tomonidan ko'rsatiladigan tabiiy ongdan farqli o'laroq, mashinalar tomonidan ko'rsatiladigan ongidir. Yetakchi sun'iy ong darslik kitoblari bu sohani „ongli agentlar“ni o'rganish deya ta'riflaydi: o'z muhitini fahmlaydigan va maqsadlariga muvaffaqiyatli erishish imkoniyatini maksimal darajada oshiradigan amallarni amalga oshiruvchi har qanday sistema. Xalq orasida „sun'iy ong“ atamasi ko'pincha „o'rganish“ va „muammolarni yechish“ kabi inson idroki bilan bog'laydigan „kognitiv“ funksiyalarni taqlid qiladigan mashinalarni tasvirlashda ishlatiladi, biroq bu ta'rifni yirik sun'iy ong tadqiqotchilari rad etishadi.

Adabiyotda tanlangan sun'iy intellekt algoritmlariga asoslangan bir nechta modellar taklif qilingan, ular bir marta o'qitiladi va keyin joylashtiriladi. Ushbu turdagi tizimlar bilan bog'liq muammo shundaki, o'qitilgan modellar qulflangan va dinamik o'zgaruvchan sharoitlarga moslasha olmaydi, bu esa ishlashning pasayishiga olib keladi. Bundan tashqari, ushbu tizimlar faqat semantik o'xshashlikni hisoblash uchun asosiy parametrlarni hisobga olgan, bu esa kamroq aniqlikka olib kelgan. Ushbu maqola talabalarning javobini baholash uchun savol turi, tuzilishi, kerakli kalit so'zlar, til va kontseptual jihatlarni hisobga olgan holda bashoratli optimallashtirish yondashuviga asoslangan talabalarni baholashning aqlli modelini ishlab chiqadi. Taklif etilayotgan baholash tizimining samaradorligini oshirish uchun biz bashoratli optimallashtirish yondashuvini taklif qildik, bunda chuqur neyron tarmog'i o'quv ma'lumotlaridan o'rganish uchun o'quv moduli sifatida ishlatiladi va zarrachalar to'dasini optimallashtirish va gradient tushishi optimallashtirish sxemasi sifatida ishlatiladi. chuqur neyron tarmoq uchun tortish parametrlarini optimallashtirish. Taklif etilayotgan ish taklif etilayotgan platformaning amaliyligini tasdiqlash uchun NTNU

talabalarini imtihonlarining haqiqiy ma'lumotlar to'plamidan foydalanadi va tahlil qiladi. Dastlab, biz chuqur o'rganishning tabiiy tilni qayta ishlash texnikasidan foydalanamiz, bunda semantik o'xshashlik balli va boshqa xususiyatlar haqiqiy javoblar va talabalar tomonidan berilgan javoblar o'rtasidagi bog'liqlik darajasini hisoblash uchun ishlatiladi. Taklif etilgan semantik o'xshashlik reytingi algoritmi yechimning semantikasi, kontseptual jihatlari va ijodkorligini tekshirish uchun WordNet kutubxonasi va Growbag ma'lumotlar to'plamiga asoslangan. Olingan ball nazorat ostidagi mashinani o'rganish tasnifi tizimining xususiyati sifatida ishlatiladi. Tasniflash modelining ishlashi standart baholash ko'rsatkichlari, jumladan, aniqlik, eslab qolish va f-o'lchovlari yordamida ta'minlanadi. Ushbu platformaning yakuniy maqsadi ishlab chiqilgan platformada kiritilgan ma'lumot sifatida berilgan talabaning javobiga nisbatan baho olishdir. © 2023 Muallif(lar)

Eng muhimlar

- Optimal o'rganish asosida ochiq savollar uchun ISE modelini ishlab chiqish.
- Wordnet va Growbag ma'lumotlar to'plamidan foydalangan holda semantik o'xshashlik modulini ishlab chiqing.
- Hisoblash xarajatlarini kamaytirish uchun korrelyatsiya indeksiga asoslangan xususiyat maydonini minimallashtiring.
- Taklif etilayotgan ISE kontseptsiyasining isboti har tomonlama tahlil asosida taqdim etilgan.
- ISE ning o'xshashlik darajasini asosiy modellar bilan solishtiring.

Xulosa

Xar bir talaba turli muhit va turli sharoitlarda ulg'aygan bo'lib dunyo qarashlari bilim darajasi, anglay olish qobiliyatlari xar xil. Talaba uchun u o'z bilim faoliyatining tashkilotchisi, o'qituvchi uchun esa qayta aloqa vositasi va baholash faoliyati vositasidir. Baholash jarayonida o'qituvchilar quydagi ;

- ✓ ko'nikma va malakalarning ob'ektiv ravishda mavjud darajasini aniqlash ;
- ✓ kadrlar tayyorlashdagi kamchiliklarni aniqlash;
- ✓ o'rganishdagi qiyinchiliklarni aniqlash;
- ✓ o'rganishning ijobiy motivlarini aniqlash;
- ✓ mavzuga qiziqishni ochib berish;
- ✓ aqliy faoliyatni rivojlantirish;
- ✓ ta'lim natijasini va shaxsiy o'sish dinamikasini aniqlash:

Ketma-ketligida ko'rib chiqishi, to'g'ri baholashi u yoki bu bosqichda faoliyat natijalarini dasturda belgilangan talablar asosida tashkil qilishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти-нинг Фармойиши “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида” 07.02.2017 й., ПФ-4947, Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2017 й., 6-сон, 70-модда, 20-сон, 354-модда, 23-сон, 448-модда. Тошкент. 2017.
2. Александров Е.П., Воронцова М.В. Проблемы адаптации студентов к образовательной среде вуза и профессии// Современные проблемы науки и образования. №5. 17-20с. Москва. 2014.
3. Аноп М.Ф., Петрук Г.В. Пути привлечения молодежи в научное исследование // Современные наукоемкие технологии. – 2014. – № 7-1. – с. 14-16;
4. Мукумова Д.И. Интерактивное обучение в личностно-ориентированном образовательном процессе// Журнал научных и прикладных исследований. –Москва, 2017. – №2. – С.50-54.
5. Muqumova D.I. – PhD, dotsent, Yarova S. B.– tayanch doktorant, Temirova Z.I. assistant “Talabalarni ilmiy izlanishlarga jalb qilish yo‘llari” maqola 8.b.Toshkent- 2023.